

Zas Latweefchu draugs.

1846.
21. Febr.

8te
lappg.

Z i n t e s = g l a h s i t e.

Stabstis, kà Deems teem palihds un tohs isglahbj,
kas winna zeltus staiga un winnu bihtahs.

(Virma nodakta.)

„Bija grehts darbs,“ — tà fazzija Kruhmina
fribweris sawai mihtai feewinai Annai, kad ko
preefch teefas bij' norakstijis, papihrus kohpà lik-
dams un paduffè neimdams; — „bet preefchneeks
man arr' 5 dahlderus par to darbu fohlijis. Lai
nu gan divi neddelas deenu un nakti esmu strah-
dajis, bet nu tak irr padarrihts, nu warrefchu no-
pirkt pahra assu brangas malkas preefch krahfs
kurrinaschanas, ka mums naw ja-falst.“

„Mihtajs wibrin“ — tà seewa atbildeja miht-
ligi — „kad tu us galda falihzis nakti rakstiji, ka-
mehr wiffi apkahrt tewi gulleja, ak! — tad es fa-
was azzis gan arr' aistaisju, bet newarreju ais-
migt, jo es raudaju par muhsu truhkumu un nab-
vadsibu, un Deewu luhdsu, lai winsch tamu roh-
kas darbu fwehtitu, un tewi no behdahm un truhku-
ma kahdu reis iswestu pee labbakas pahrtikshanas.“

„Seewin!“ tà Krühminsch atbilbeja, peeri sa-
rahwis, „mehs jaw ne kad wehl ne=effam ne=eh-
duschi gulleht gabjuschi; manni swahrki un tawas
drehbes wehl deesgan labbas, un ja mums arri
naw naudas wairak, kà tik ween, ar fo katru deenu
istift, — ja arri dasch'reis swetschu un darba naw,
tad mihlas swaigsnites un mehness mums tik jauki
eespihd zaur lohgu, un mehst tak ne kappeiku oh-
tram ne=effam parahdâ. Nawaiddi tà, un ne-
sapno no labbakeem laikeem, kà tee, kas ne kad
un ne ar fo irr meerâ, bet dohina tà: ka Deews
mums jau taggad tik dauds dewis, fo mehst ne=es-
sam zeenigi, neds nopelnijuschi.“

„Kruhmin, woi tu effi sassaitees?“ seewa
praffija, sam zeppuri un zimbus dohdama, jo tas
fawu rakstijumu gribbeja aisnest teefas=kungam.

„Nè, Annin!“ sazzija Krühminsch, „bet tew
nebuhs tik mastizzigai buht, kad muhsu dschwibas
zelsch ne=eet zaur laimi un preeku. Woi tu ne-
finni, fo Tohins no Kempenes salka: Dauds irr,
kad teem ne=eet tà, kà winni gribb, kas tad pa-
leek nepazeetigi un nogurruschi. Tas nestahw zil-
wela warrâ, sew zellu un stiggu istaisitees, bet
Deewa darbs tas irr, doht un eepreezinah, kad
winsch gribb, k a m winsch gribb, un zik winsch
gribb, kà Deewam patihk, un wairak nè.“ —

„Ardeewu, Annin! es eeschu taggad ar fawu
darbu pee teefas=kungu; tas irr wihrs pehz Dee-
wa prahta, tas palihds, dohd padohmu un eepree-
zina; lai Deews to swehti ar laizigu un muhschi-
gu labklahschanu!“ — Krühminsch to sazzijis ais-
gabje, fawai Anninai rohku krattidams, us tee-
fas=kungu. Bet jaw no tahlenes Krühminsch ee-
raudsija, ka laudis funga nammu bij apstahjuschi;

peenahzis, tas dsirdeja, ka daschs brijnejahs, daschs bij ta ka isbijees, jeb daschs to fungu noscheh-loja. Nu pat tohs gribbeja ispraffiht, kas tur notizzis un par ko tee ta brijnotees, kad pattaban zilweks tam peenahze un leelu grahamatu no pastes namna nodewe. Par to tam wajjadseja weenu dahlderu maksah, jo ta bij nahkusi no otras pilssehtas 12 jubdse, kur Krubmina baggatajs, sikhstajs tehwa-brahlis dsihwoja. Krubminu bailes fanehme, winsch bahse rohku kescha, bet naudas wehl nebij dabujis, jo nu pat wehl sawu darbu gribbeja nodoht, un tadeht grahamatasnesseju luhdse, lai us maksu pagaidoht, ko nu pat dabuschohht; tad winsch grahamatu ahtri atplehse.

Tur no teefas pusses winnam sinna bij atnahkusi, ka tehwa-brahlis mirris, un Krubminsch, kas weenigajs no winna raddeem, effoht winna mantineeks, un wissu to mantoschoht, ko tehwa-brahlis atlizzis. Bet schahs leetas deht Krubminam jaw nahkoscha neddeka wajjagoht tur tikt.

Krubminsch bij pahraemts no preeka. Tehws jaw tam to bij stahstijis, ka winna brahlis tohti baggats; un wissa manta nu peederreja muhsu laimigam Krubminam. Dauds netrukke, ka tas no leela preeka nekritte pee semmes, jo ne kad schis zeetfirdigajs un sikhstajs tehwa-brahlis par Krubminu nebij behdajis, un kad schis preeksch ilga laika to ka sawu weenigu raddineeku gribbejis apmekleht, tad tas winnu ne-effoht usnehmis, bet ta fazzijis: lai schis to nedohmajoht, ka no winna kahdu mantu dabbuschoht, schim ne-effoht ne kas, un sawu masumu tas gribboht atstahht tahdu tauschu rohkas, kas to ta patt prohtoht paglabbaht zeeti, ka schis pats. Bet nu schis sikhstajs wihrs

bij' nomirris bes kahda mantas-noraksta, un teefa nu zittam ne kam to newarreja atwehleht, kà Krühminam, bet zif tahs mantas bij, to wehl ne weens nesinnaja, tadeht, ka schis sikhstulis weens pats kà weentulis un tà kà nabbagē bija dshwojis. —

Skrihweris nu arr sahze dohmaht us teem papihreem, kas tam paduffē. To laimes = grahamatu tas eebahse feschá, un buhtu labpraht ar scho preeka-wehsti gabjis atpakkat us sawu Annu, bet tam bij fungam tee papihri noliktā laikā janodohd, un Krühminam nu bij ar teem papihreem ja-steidsahs. Sawā preekā tas to brihnodamu lauschu pulku bij tà kà aismirsis, un gahje kà sapsnodams us teefas = fungu kambari. Bet pee durwim tas palikke nobihjees stahwoht. — Kungs gulleja — bahs un stihws, — bij nomirris. — Winna weenigs dehlinisch, trihs gaddus wezs, speh-leja bes bailehm pee nomirruscha tehwa kahjahm. Teefas = fungi aissehgeleja skappus un schkirstus, un weens pahrluhkoja naudas-lahdi.

Kungs bij ahtri mirris; laulata draudsene stahweja pee lohga raudadama un kà mehma — kambaris bij kluss kà tukfscha basniza.

„Naudas-lahdē truhst 500 dahlder!“ fazzija teefas = pahrrangē, bahrgi un stipri fleegdams, us raudadamas atraitnes; „mums wiffas juhsu leetas ja-apkibla un ja-aissehgele.“

„Ak mans dehlinisch!“ fazzija mahte — „kur nu ar tewi eeschu, kad mums wiffu atnemm! Tas newarr buht; mans wihrs nebij wiltneeks!“

Krühminsch teize: „Par to es galwoschu; — es to aismaksaschu, kas truhst, leezeet meerā to nelaimigu, gohdiga wihra seewu.“

„Juhš galwoseet? Ur ko?“ praffija teefas = kungs.

„Schè man irr teefas papibri,“ Kruhminsch fazzija. „Deewòs man tohs ihstena laikà peefuhrijis, winsch manni irr darrijis baggatu, ka es nu tuhlin warru padarriht to labbu darbu, atraitnei un bahrischam buht par palihgu un draugu. Juhstak pasinnat manna tehwa brahli, to baggatu Kruhminu; tas irr mirris, un schee raksti nu parahda to, ka es esmu winna weenigs mantineeks.“

„Es jums wehleju us tam labbu laimi!“ fazzija teefas-kungs. „Tas irr teefs: winsch bij baggats wihrs, bet papreeksch ta leeta no teefas pufses irr ja-apstiprina. Tad atraitne fawas mantas warr paturreht.“

„Mihstajs Kruhmin,“ fazzija behdiga atraitne: „lai Deewòs jums to atmakfa; es zerreju, ka juhsu apgalwofchana jums nebuhs par stahdi. Tai naudai, kas truhkst, wajag atrastees; mans wihrs bij taisns un gohdigs.“

„Teescham, ta atraddisees!“ Kruhminsch teize, un nu winna apgalwofchana tiffe norakstita un no teefas-kungeem apstiprinata. Rihki isnessè zittà istabà. —

Kruhminsch nu aisgahje us fawu mihlu Annu, ar preezigu firdi par fawu laimi, un par to labbu darbu, to atraitnei bij darrijis. Alma salikke preeziga fawas rohkas kohpà, bet kad Kruhminsch tai stahstija par fawu apgalwofchanu, tad ta raudadama apkampe winna faklu un teize: „Nu es wehl ihsti warru preezatees par to leelu laimi; par to es daudsreis jau esmu kurnejusi, ka tee baggati ween warroht labbu darriht un apschehlotees par faweem nabbageem brahleem.“

„Bet tas nebij labbi!“ Kruhminsch fazzija us Annu, „ja mehòs arri nespehjam leelas leetas dar-

riht, tad mehs tomehr tif warrejam darriht, zif muhsu spehkâ bij. Labbu darriht, to ifkatrs eefpehj, kas ween grihb; lai mehs jel eedohmajam tahs nabbagas atraitnes artawu, fo ta eemer-te Deewa schkirstâ. — Bet nu man ja = fahf tuhlin us to dohmaht, ka warru us zellu dohteos — fur aisees laiks, un fur nemschu zetta-naudu? lai gan tif dauds mantoschu, tad tomehr taggad tik nabbags esmu, kâ ne kad, un wehl esmu parahdâ par scho sinnas grabmatu.“

„Zew ja-aisnemmahs!“ Anna nopuhsdamees fazzija, „tas gan grubti, bet tatschu ja-darra; woi ne eefi pee baggata Klauscha nahburga?“

Kruhminsch aisgahje ar grubtu firdi pre nahburga, kas tam arri fahdus dahlderus aisdewe, ar zif schis dohmaja sawu zellu isstaigahf. Jaw ohtrâ rihtâ, kad drehbos sohma bij' sabahsis, un no tahs aisnemas naudas Annai zittu atstahjis, tas tai fazzija ardeewu. Us zellu nekawejahs un dauds netehreja. Pilssehtâ nahkuschu, un kad tas to skaidri bij usrahdijs, ka schis effoht Kruhmina raddineeks, to nu rahdija us nomirruscha tehwa-brahla naminu. Teesa tam atdewe mahjas un zittas atflehgas, un kas to dabbuja sinnaht, ka Kruhminsch tas weenigajs mantineeks ta baggata fihfstula, tas tam wehleja laimi, kas nu tam ar' bij rohka. Schaurâ eelinâ, sliktâ masâ mahjinâ tam mahjas fainneeze parahdija masu kambariti, kurrâ winna tehwa-brahlis bij dsihwojis un mirris. Rambara durwis atwehris, tam truhdu un pellejumu smakka nahze pretti, wissur netihriba un puttekli redsami. Kruhminam gan drihs nelabba dwaacha kruhtis aisnehme, un nu tas skaidri mannija, ka bij eenahjis fihfsta zilweka

dsihwofli, un tublin rahwe lohguß wakkâ, lai tibrß
 gaisß nahktu eefschâ. Pahra minutes kambari at-
 pubtees un apffattijees, tas nu eefahze nomirru-
 fcha papihrus un rakstus pahraudsicht un winna
 mantu usmekleht. Ko ween tas rohkâ nehme, no
 wiffa tas winna leclu sibkstibu nomannija, un tas
 par to newarreja preezatees, jebfchu tam taggad
 wiffa winna manta peederreja. Zau kahdas stun-
 das bij strahdajis un meklejis, bet ne fur wehl
 mantu atraddis; naudas-makkâ tikkai kahdas kap-
 peikas atradde. Kruhminsch palikke bailigs; tas
 atradde norakstus par pulku aisdohtas un ardohtas
 naudas, no kurreem gan warreja sibkstula bagga-
 tibu redseht; bet par welti iswilke daschu kastiti, par
 welti ismekleja wiffas luppatas un feschas; newar-
 reja wis kahdu naudas papihri atrast. Wakkars
 jaw mettahß, bet wiffß par welti; — ohtrâ deenâ
 tâ patt. ne ko neatradde, un nu peewiltam man-
 tas-nehmejam ne kas zits nebij, kâ tik tahß wez-
 zas grabbaschas, kas tik kahduß rublus makkaja,
 un tam ar behdigu firdi bij ja-dohma, ka sibkstajs
 sawu naudu tahdâ weetâ bij passlehpis, lai ne weens
 to neatrastu. —

Kruhminsch palikke nu jo bailigaks; — zaur
 apgalwofchanu un ar to naudu, ko preeksch zetta
 bij aisnehmees, tam tahds parahds gulleja us
 plezzeem, ko tas ne kad newarreja atlihdtinaht. Za
 tas nahktu tukfchs us mahjahm, tad ikkatrs to turretu
 par wiltneeku, un kad tas dohmaja us sawu mihlu
 Annu, tad tam firds gribbeja luhst. — Wehl
 tam daschs rublis bij ja-ismakfa pee teefahm un
 preeksch tehwa-brahta behrehm, un tâ tad tam
 peeftâ deenâ, kad par welti bij ismeklejees, ta no-
 mirruscha wezzas drehbes un zittas flittas leetas

bij ja-pahrdohd kahdâ krahmu-bohdê, ka wiffu warretu islihdsinacht. Bet no tahm tif dauds netikke, kâ wajjadseja; tam wehl no farwas naudas bij ja-peeleeft kahdi dahlderî, fo tas wehl bij pataupijis, kâ us mahju tift; bet kad arri ar scho naudu wehl ne-istikke, tad tas pahrdewe samu keschas-pulksteni.

Par winna nelaimi gan dauds zilwefi behdajahs, bet tam ne kas newarreja palihdscht. Mahjas fainneeze stahstija, ka nelais isgahjuschá gaddâ labbu laiku bijis isreisejis un kahdu sinazgu fasti libds nehmis, bet to wairs nepahrweddis. No scha laika winna ne kad wairs naudu pee sawa baggata eedsihwotaja ne-effoht redsejuse, arri ne weens wairs pee winna ne-effoht nahzis, kâ taf papreefsch brihscham gan notikke. Nu nabbaga Kruhminam bij ja-dohma, ka tehwa-brahlis samu mantu fur tahlumâ effoht aishweddis, bet kad ne fur ne kahda noraksta, nedf parahdischanas ne-atradde, tad peewiltam mantineefam bij ja-greeschahs us mahjam bes kahdas zerribas, ar behdigu un fagraustu firdi. —

Zapeh3 ka tam preefsch aiseeschanas wehl kas bij ja-raksta, tad tas tehwa-brahla leelu, beesu un sillu tintes-glahsi bij paturejis nepahrdohthu, un aish eedams, winsch tinti pa lohgu islehje, un glahsi eebahse nopubsdamees keschâ; lai winnam buhtu par behdigu peeminneschanu no winna ihsas un jaukas zerribas. — Gruhts zelfsch tam bij us mahju, — ar katru sohli tam firds saplakke, kad to eedohmaja, ka gan Anna scho behdigu sinnu warreschoht usnemt. P. — p. —

(Zittas nodalkas us preefschu.)

Wrihw drikkcht. No Widssemes General-gubbernementes puffes:

Dr. C. E. Napierky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 8.

21. Februar 1846.

S i n n a s

vahr to,

kà ar ewangeliuma mahzifchanu eet paganu semmès.

T r e s c h a i s g a d s.

Veekta sinna.

Kà ar to eet Indijes semmè, ihpaschi tannit
aprinti, ko fauz Ugra.

Beidsama pufse.

Missionars Hörnle wehl raksta: „Ohtrâ deenâ
bij' paganeem tee leelakee fwehtki. Laudis pa tuhftoh-
fcheem pagahjuschâ nakti bij' no wiffahm mallahm fa-
nahkufchi, un to bija lohti dauds. Tomehr teize, ka
scho reis' effoht dauds masak' fanahkufchi, ne kà taf
gaddâ preeksch tam; teize arri, ka muhsu spreddiki
arri effoht pee ta wainigi. Ugri no rihta masgatees
un tad tam deewektam Mahadeo pukkes, kohku-aug-
fus un nandu uppureht, to winni isturr par lohti
derrigu deewam-kalposchanu. Kas tik ween paspehje,
tas gahje papreeksch us uppi, un tad us to deewekta
nammu, fur lauschu pahrleeku dauds bij' faspeedu-
fchees. Us to nabbagu Mahadeo tik dauds uhdena
lehje, ka tas straumehm ween skrehje pa durwim ahra,
un nabbagi laudis darbojahs, salaffidami tohs naudas
gabbalus, ko uhdens rahwe lihds. Tè muns buhtu
welts bijis, ko eesahkt. Tà deht aishgahjam zittâ mee-
rigakâ weetâ, fur bes kawekta to ewangeliumu war-
rejam fluddinagt. Lai nu tee klausitaji wiffu to patee-
fibu jo pilnigi atsihtu, tad sawu mahzibu eesahzu ar
stahsteem no pafaulès raddifchanas, tad no tahs ap-
grehkoschanahs un schahs sohdbibas; tad isstahstiju to
bauflibu un ka tee ar grehkeem maitati zilweki ne speh-
joht to bauflibu peepildih, nopelnoht to muhschigu

pasufchanu, un ka tad schinni leetâ pestitaja waijagoht, us ko tad Jesus Kristus effoht atspihdejis. Beidsfoht tohs firsnigi skubbinaju, tohs deeweklus atmest un eeksch to weenigu, pateefu un dsihwu Deewu tizzeht. To sapulzetu pulkâ arri weens saglis bija, kas, eekam tee laudis firsnigi klausijahs us manneem wahrdeem, kahdam puifenam selta grejsenu no ausâ israhwe un aisbehdse. Tas dauds reis' noteef pa tahdeem leeleem swehtkeem. Brihscheem sagli to nosagtu seltu salausa masôs gabbalindôs un eerihj eekschâ, lai to sahdsibu ne peenahk. Laudis nu tain saglim pakka dsihdamees muhs atstahje, un kad nu karstajs deenas widdus bija klah, tad mehs nogahjam kohku-ehna. Kamehr zits laudim preekschâ lassija, tamehr tohs puifenus ar swehtu rakstu grahmatinahm suhriju zittâ weeta, kur no tahlehm warreju noskattiht, ko schee darrija. Wan bij preeks redseht, ka schee drohschi ar teem laudim runnaja, kamehr kahds palaidneeks winnus sahje brihdinaht. Kad es nu sawus wahrduhs laidu pulkâ, tad schis manni lammoja par melkuli, ka es laudis peewilloht. Pa wakkara-laitu, kamehr sawâ tellit bijam, kahds pulzinsch Muhamedaneru un Hindus lauschu muhs apmekleja, wehledamees swehtu rakstu grahmatas dabbuht, ko teem arri labpraht dewam."

„Up paschu wakkaru mehs wehl reis' gahjam starp laudim. Un kad nu lauschu wairs ne bij tik dauds, tad mehs nostahjamees tanni weeta, kur to deeweklu nammâ gahje eekschâ. Kahds brahminis tublin taisijahs mums tohs deeweklus rahdiht, zerredams, no mums naudu dabbuht. Es winnu jautaju: „par ko tas wiss irr?“ Schis atbildeja: „Preeksch wehdera!“ Es: „Tas irr gohda wehrts, ka ta taisnibu isteizi; bet woi tad schee afmini warr tewi pa-ehdinaht?“ Winsch: „Ne!“ Es: „Kapehz tu tad ne strahda ar sawahm rohkahm, un sawu maisi ne

pelni us tahdu wihsi, kà Deew's pat's nolizzis?" —
 Wiasch: „Es ne esmu ne ko mahzije's; jo mans
 darbs irr, teem deewefleem kalpoht.“ — Tas irr at-
 kal skaidra sihme, ka ta deeweflam kalposchana preeksch
 daudseem tif derr us to, wehderu pildiht. Ur scho
 wihrn ne kur ne warreju us preekschu tift, jo wiasch
 ar ween palikke pee saweem wahrdeem: „preeksch
 wehdera.“ Pa to starpu dauds laudis bij sakrahju-
 schees, kurreem muhsu katkisma mahzitajs to pirmu
 un ohtru baußli preekschâ lassija un zaur to mums
 garra farunnaschana zehlehs pahr to riktrigu un pahr
 to neriktrigu Deewam-kalposchannu. Jebfchu nu gan
 kahdi retti pretti runnaja, tatschu leelaka pufse itt kah-
 rigi klaufijahs un es tikku skaidri pahrleezinahs, ka
 ta deewefleem-kalposchana us gallu dohdahs. Ziga-
 ti es ne warreju palikt. Jhsti pabrihnejohs pahr kah-
 du Hindu zilweku, kas labbâ prahâ ekjes lampi tur-
 reja, ar to to weetu apgaismodams, kur meh's stah-
 wejam, jo jau bija labbi tumfchs palizzis.“

* * *

Tannis aprinkõs irr leela datta eedsihwotaju
 Muhamedaneri, kas sawu wiltigu praweetu pahr-
 leeku aisstahw, un tà deht winneem ar muhsu mahzi-
 bu dauds grubtaki pee-eet, ne kà teem Hindu laudim.
 Schee arri missionaram Hörnle un scha waddoneem
 reisjoht dauds pretti turrejahs, jebfchu gan winneem
 dauds reis muttes tikke aisbahstas ar to dsihwu pate-
 sibu. „Tanni pilssehtâ, ko sauz Etajah“ — tà
 Hörnle raksta. — „tee Muhamedaneri, ko meh's us-
 runnajam, palikke dikti nemeerigi un zehle trohks-
 tà, ka meh's gan drihs ne warrejam ne runnah. Winur
 tif ar ween palikke pee ta, un to ween teize: „„Deew's
 irr Deew's un Muhamed's winna praweets. Zaur
 korana-grahmatu irr tas ewangelium's nozelt's; da-
 schi besdeewigi kriftiti laudis, to gribbedami flehpt,

fawu ewangeliumu samaitajufchi. "" Un fa winneem effoht taifniba, to winni wiffu gribbeja parabdih un apstiprinaht ar teem wahrdeem: ,, ,,,Tas irr rakstih's korana-grahmatâ. "" Bet drihs tee paschi tikke srihdê, jo weens apleezinaja, ka effoht tikkai 4 praweeschi, phtrs: effoht 24; treschajs: effoht tuhkstohschi; zettortajs: effoht simstuhkstoschi, un peektajs: effoht ne-isstaitami. — Es rahdiju teem Hindus laudim, kâ schee srihdējahs pah'r sawu tizzibu; pah'r to tad tee Muhamedaneri sahze kannetees; un kad es winnus nu usbildeju, lai parabdoh't, ka tas ewangeliums effoht nozelt's un samaitah'ts, tad tas niknakajs prettineeks un brehzejs aisgahje prohjam, tâ, ka meh's nu meerâ tohs Hindu laudis warrejam mahziht un us debbes walsribu aizinah't. Tad atkal kahds Muhamedaneri's brehze: ,, ,,,Tas irr gan pareisi, ka tu teem Hindu laudim sawas mahzibas fluddini; bet fakk'i winneem, lai winni paleef par Muhamedanereem. "" Es atbildeju: ,, Meh's sawas mahzibas wisseem fluddinajam, kam aufis irr dsirdeht, tas lai klausah's. Saule spihd pah'r wiffu pasauli un wiffus apgaisimo un silda; bet juhs Muhamedaneri effat ar ween to tumribu wairak mihlejuschi, ne kâ to gaisimu. "

Tanni leelâ zeemâ, fo sawz Katschaura, kahds lab's pulks Muhamedaneru pee mums atnahze, kas bij lohti nikni Kristus eenaidneeki. Weens no scheem panehme swehtu rakstu grahmatu is kahda muhsu mahzelta rohkas un to neewadams apluhkoja. Es to jautaju: ,, Woi tu mahki lassih't? "" Winsch tâ kâ mehdidams atbildeja: ,, Mahku gan. "" Es: ,, Woi tu gribbi kahdu grahmatu preeksch sew? "" Winsch: ,, Nê, tawas grahmatas man ne mas ne geld. "" Es: ,, Rapeh'z ne? "" Winsch: ,, Meh's effam Muhamedaneri. "" Es: ,, Woi ta irr wiffa ta waina? "" Winsch: ,, Meh's gribbam temi pah'r fo jautah't, ja tu wehle. "

Woi irr pareisi, kad kas pats sehsh us krehfla un sawam zeenigam weesim leek sehdeht us grihdu semmê?" Es: „Pehz taisnibas tas gan naw pa reisi.“
 Winsch: „Kapehz tad juhs mahzitaji sehshat krehflâ un sawu swehtu grahmatu leekat pee sawahm kahjahm semmê?" Es: „Warr buht, ka kahdu reis gan tâ noteek, bet eeraddums un likkums tas ne buht naw. Es tew zittu ko praffschu: kad walsts general-gubbernaters tew grahmatu buhtu rakstijis, un tu scho grahmatu no wissahm puffedim skuhpstitu, woi arri wehl preeksch tahs semmê mestohs un tomehr ne darritu to, kas ar scho grahmatu tew pawehlehts, jalki nu: woi tas buhtu pareisi?"
 Winsch: „Pateesi, tas ne buhtu pa reisi.“ Es: „Nu labbi! tad leez wehrâ, ka stahw rakstihst: Schee laudis manni gohda ar sawahm luhpahm, bet winnu sirds irr tahlu no manniun.“

Sawu zellu atpakkal eedami, tee missionari atkal apmettehs Batefore, kas nu, kad tas swehtku trohfnis pa gallam bij', pa wissam zittada ishkattijahs. Hörnle raksta: „Mehs atraddam tohs deeweeku-nam-mus wissus tukschus; tik weenâ paschâ wehl Batefores eedsihwotaji to Mahadeo peeluhdse. Lauschu weetâ taggad bij' tē appaksch un stary teem deeweekteem sanahkuschu putni, pelles un wissadi tahypi, kas to Mahadeo un scha seewu apkehstija. Rahdeem Hindu laudim, kas man blakkam stahweja, es ar to rahdiju, kahda gekkiba ta effoht, ka winni tahdeem deeweekteem kalpojohht. Winni smehjahs un tâ rahdijahs, ka manna runna preeksch winneem bij' parneeku. Zittōs swehtkōs atkal schahs apkehstias bil-des teek nomasgatas un atkal no daudstuhkstoscheem peeluhgtas. Pateesi, ja mehs ne sinnatu, ka sahtans ar to sawu darbu strahda, tad ne mas ne warretum saprast, ka prahligeem zilweekeem tahda neprahtiba warr patikt. Par to wissu dsilli nostummuschu buhda=

mi, meh's tik eepreezinajamees ar to, ka apnehmamees ar luhgschanahm atkal frist pee ta kahjahm, kam spehka deesgan, to paganisku walni apgahst un sawu gohdu wairoht pa wissahm mallahm.

Tai paschâ deenâ meh's aishahzam pee teem kalneem, kas naw tahl no tahs pilssehtas *J u t t e h a b a d*, fur to pahreju deenas dalku nodsihwojam. Za pilssehta irr kahdu juhdsi tahl no uppes. Ik pehz pussdeenas es ar katkisma mahzitaju un ar saweem mahzektteem gabju turp, tohs laudis us Deewa walstibu aizinahst. Bet teem ne bij' wallas nahst. Tihri likfahs, itt kâ pats sahtans buhtu mums preekschâ tē atnahzis un tohs wissus prett muhsu wahrdeem apzeetinajis. Bes tam tē daschas kahsas tikke turretas, kâ deht arri wissas mallas no leela trohksna rihbeja. Meh's raudsijam papreeksch daschâs weetas tohs Hindus usrunnahst, bet ne bij ne weena, kas us mums klauhsijahs. Tad nu gabjam tai pilssehtas dalkâ, fur Muhamedaneri dsihwoja, un tur preeksch kahda wakt's, namma labbu pulzihu atraddam. Meh's pee teem apsehdamees un lassijam winneem preekschâ is Lufkas ewangeliuma grahmatas. Tas wiss winneem bija tik swesch's, ka eesahkumâ ne ko pretti ne runnaja. Bet tik ko eesahkam runnahst pah'r Kristu, wissu krittuschu zilweku weenigu Pestitaju, tad tee tuhlin laide sawas dusmas wallâ un nehmahs srihdetees tik breefmi-gi, kâ wehl gan drihs ne kad ne biju dsirdejis. Weens no winneem tâ pat, kâ tas Muhamedaneri's Etajah pilssehtâ, teize: „Ka juhs tohs Hindus laudis mahzajt, tas gan irr pa reisi, jo teem naw ne kahds Deewa wahrds, ne kahda ihsta tizziba; bet muhs Muhamedanerus ne apgrubtinajeet ar sawahm mahzibahm. Mums irr ta korana-grahmata, kurrâ tas ihstens Deewa wahrds irr eekschâ; un kas us to tizz, tas tâ pat tiks swehts, kâ juhs dohmajat tikt zaur sa-

wu samaitatu Jesus mahzibu.“ Kad es praffiju, lai winni man parahda, pee ka warroht skaidri redseht, ka tas effoht taisniba, us ko winni pastahw, tad tee atbildeja: „Mums naw waktas, un to arr' pa wissam ne waijaga. Tu effi kristihs zilweks; labbi, dohma tu us to, kas tawâs grahmatâs irr rakstihs, un fakkî saweem laudim, lai tee arr' to paschu darra. Mehs ne gribbam ne ko sinnahht no tawa spreddika, un mums to arri ne waijag'.“ — Es nu wehl kahdus pamahzishanas wahrduš us winneem runnaju; un kad jau tumšhs mettahs, tad to weetu atstahju ar nošmumuschu firdi.“

No Ferozabad pilsehtas Hörnle labbakas sinas raksta: „Schè mehs sawâ darbâ tikkam usskubbinati, jebšchu gan schè dšihwo daudš no tahš tautas, ko Seranus sawz, un ko arri tee labbakee Hindus laudiš nosmahde un kam ne mas ne patihk pahr to krusâ fistu dširdeht, tad tak daschus zittus atraddam, kas firfnigi us mums klaušijahs un dikti kahroja kristigas grahmatas dabuht. Tikkai divi zilweki tē bija, kas firdigi pretti runnaja. Weens no winneem pastahweja us to, ka ta kristiga tizziba ne effoht riktiga, tadehl, ka ta dohdohht brihw lohpus kaut un ehst. Zits tahds, kas Muhameda tizzibu bij peenehmis, luhkoja sawu ne fenn peenemtu tizzibu wissadâ wihsè aistahweht un usleeliht, teikdams, ka ta effoht ta labbaka, un ka ta deht winsch effoht to peenehmis. Bet kad winsch leels nesinnatneekš bija, tad mehs ne ko ne warrejam wairak ar winnu eefahkt. Kad schee divi bij aishgahjuschi, tad mehs ar teem zitteem laudim jo prohjam runnajam un isdallijam sawas grahmatas, bes ka kahds buhtu pretti runnajiš. Daudš grahmatas bijam lihds nehmuschi un buhtu wehl wairak warrejuschi isdalliht, jebšchu gan tik tahdeem ween dewam, kas mahzeja lassihht.

Wakkar es us sawu laiwu gahju ar noffummuschu firdi, bet schodeen lihgsnis un drohschs. Tã ar tahdeem notikkumeem missionars teef atgahdinahs, pee minneht, ka winsch tik effoht wahjisch rihks ween sawa deemischkiga meistera rohkã, — un ka bes scha meistera winsch ne fo ne warroht pastrahdaht. Missionars Kreis mannim stahstija, ka preeksch ihsa laika winnam kahds eedsihwotajs no Ferozabad pilssehtas effoht teizis, ka tai pilssehtã effoht kahdi trihsdesmit zilweki, kas ewangeliuma mahzibai tizzoht, bet tik no zilwekeem baididamees ne drihksioht to apleezinaht.“

Hörnle sawu deenu grahinatu beids ar schahdeem wahrdeem: „Nehs atkal aishnahzam Ugras missionaru stasjonê Sekundã, kur ar leclu preeku wiffus tohs, fo tas Rungs muhsu kohpschanai ustizzejis, pee labbas wffelibas un tikfuma atraddam. Winna wahrds lai irr flawehts par wiffu to schehlastibu un mihlestibu, fo sawã zellã tik baggatigi no winna effam dabbusjufchi un baidijufchi. Ihpaschi pahrt to preezajohs, ka winsch mannim daudsreis tik schehligi to laimi wehleja, winna wahrdu teem paganeem pasluddinaht; un jebfchu es gan ne warru teiftees, ka to tumfibas leelfungu esmu uswarrejis, tad tatschu es pateizohs par to gohdu, ka man brihw pasluddinaht to, kas ar sawu dahrgu affini manni nabbagu grehziineku atpestijis. Urri pahrt to es preezajohs, ka nomannu, ka, jebfchu tee Muhamedaneri nahwigi pretti spahrdahs, un tee Hindu laudis tahdi aulsti irr, tatschu Deewa fwehtajs wahrds jo deenas jo wairak schinnis widdos teef sinnams. Tas laiks, warr buht, naw wairs tall, tad notiks, ka praweets Esaijas fakka 11, 6—9: „ta semme buhs pilna tahs afsihshanas ta Kunga, itt ka uhdens to juhvas dibbeni apflahj.“

Muhsu mihlajs Pestitajs un ustizzamajs Augstpreesteris lai dohd, ka tas drihs notiktu, winna fwehtam wahrdam par gohdu un flawu. Uren. 7.

Brihw drikkcht. No Widsemmes General-gubernementes puffes:
Dr. C. E. Napierky.